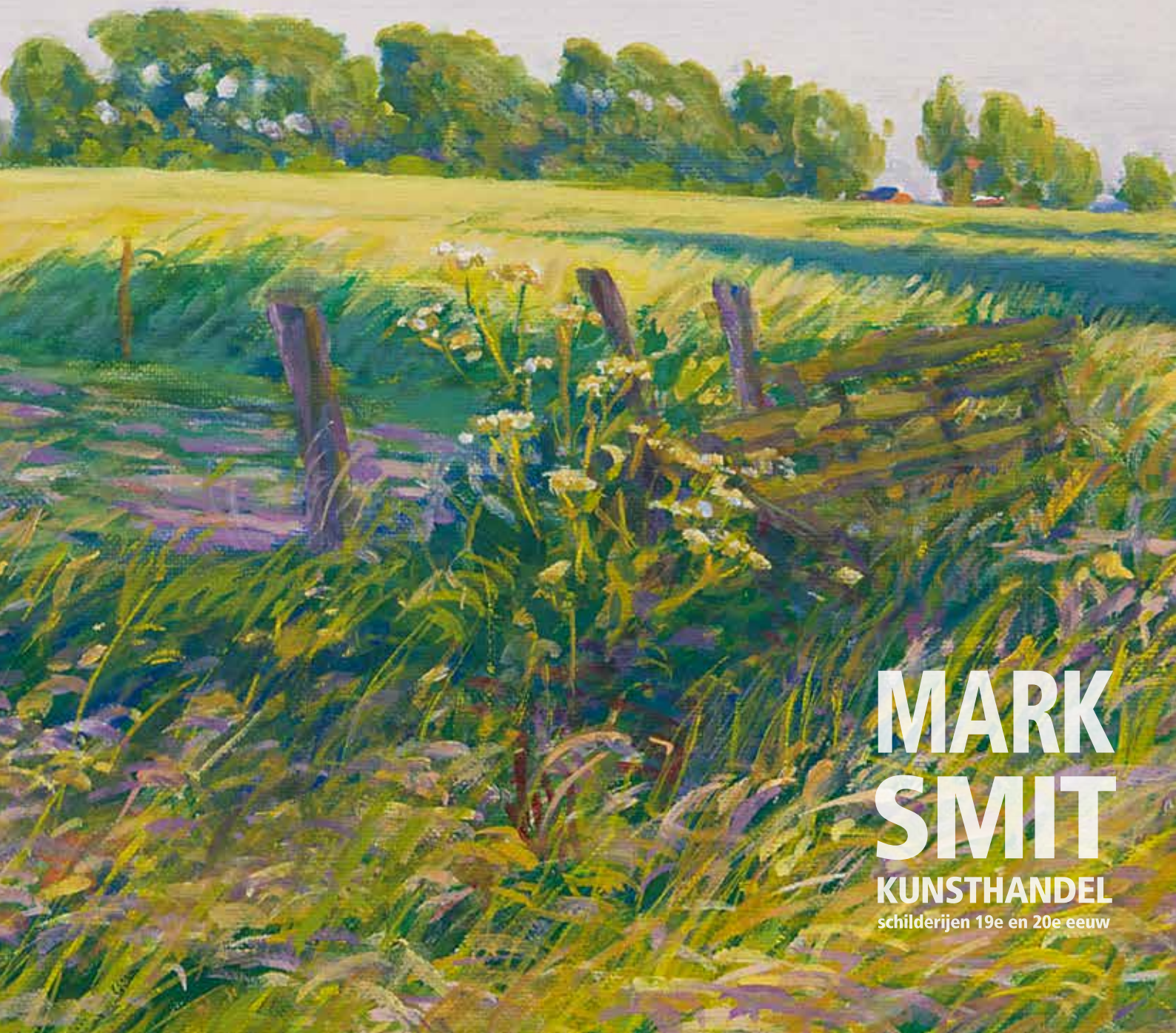

BUITEN GEWOON

**MARK
SMIT**
KUNSTHANDEL
schilderijen 19e en 20e eeuw

'Johannes Evert' Hendrik Akkeringa > 1861 - 1942

Spelende kinderen op het strand

Olie op paneel 7.2 x 9.5 cm,
gesigneerd rechtsonder met initialen

Afgebeeld op ware grootte.

Omslag:

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Zonnig Gronings landschap

Afgebeeld op pagina 65.

BUITEN GEWOON

VERKOOPTENTOONSTELLING 2018

ZATERDAG 17 FEBRUARI

T/M ZONDAG 4 MAART

**OPENINGSTIJDEN TIJDENS
TENTOONSTELLING**

Dinsdag t/m zondag
van 11-17 uur
(gesloten op maandagen)

**OPENINGSTIJDEN BUITEN
TENTOONSTELLING**

Woensdag t/m zaterdag
van 11-17 uur
en op afspraak.

MR MARK SMIT

Gecertificeerd Registrertaxateur
Lid Federatie TMV
info@marksmnit.nl

ANNA SMIT-LOOR

asmit@marksmnit.nl

MARK SMIT KUNSTHANDEL B.V.

Markt 5 | 7731 DB Ommen
T +31 (0)529 - 469 280
F +31 (0)529 - 469 282
WWW.MARKSMIT.NL

BUITEN GEWOON

Schilderijen uit de 19e en 20e eeuw van buitengewone kwaliteit. Werken die boeien, een bijzonder verhaal vertellen of gewoon mooi zijn om naar te kijken. Wij selecteren ze uit het brede aanbod op basis van conditie, zeldzaamheid en aantrekkelijkheid en tonen ze op de jaarlijkse verkooptentoonstelling in onze kunsthandel in het oude gemeentehuis van Ommen. U zult zien dat veel werken letterlijk buiten gemaakt zijn en dat iedere schilder de omgeving op zijn of haar eigen wijze interpreteerde.

In de 17e eeuw begonnen de Hollandse schilders voor het eerst de natuur om hen heen vast te leggen. De landschapskunst was geboren en ontwikkelde zich tot een zelfstandig schilderkunstig thema. In het verlengde daarvan ontstonden andere genres, zoals zee – en ijsgezichten, (bloem)stillevens en stadsgezichten.

Tijdens de periode van de Romantiek, in het begin van de 19e eeuw, zocht men aansluiting bij de grote voorbeelden uit de Gouden Eeuw. De Romantische kunstenaars waren traditionele vaklieden die met veel gevoel voor detail en sfeer schilderden. Zo maakte Charles Leickert een fijn geschilderd strandgezicht met diverse figuren (pag.8).

De impressionisten van de Haagse School, de Amsterdamse School en de expressionisten zochten vanaf de tweede helft van de 19e eeuw een andere invalshoek. Zij hadden meer oog voor de licht- en kleureffecten dan voor technische en esthetische verfijning. In het zonnige landschap van Groninger Ploeg schilder Johan Dijkstra, afgebeeld op de voorkant van deze catalogus, is het heldere licht bij een zomerse dag prachtig gevangen. Een van mijn favorieten is het fauvistische *Landschap bij Westzaan* van Jan Sluijters uit circa 1908, waarop te zien is wat voor fenomenaal kleurgevoel hij op jonge leeftijd had ontwikkeld (pag 55). Sluijters was in Nederland zijn tijd ver vooruit.

Het is ook interessant om te zien hoe de naoorlogse schilders de buitenwereld op eigen wijze vertaalden. Wim Oepts zette het Zuid-Franse landschap om in expressionistische kleurvlakken. Door het gebruik van het paletmes en de achterkant van zijn penseel zijn de sporen van zijn werkwijze goed zichtbaar op het doek (pag. 77 en 81). Voormalig stratenmaker Willem van Althuis reduceerde het Friese landschap tot bijna abstracte 'nevelachtige' composities (pag. 92) en Marc Mulders schilderde met groot gebaar lelies in hun volle glorie (pag. 94).

Graag attendeer ik u erop dat slechts een deel van onze collectie is afgebeeld in de catalogus. Op www.marksmid.nl treft u het complete aanbod aan en in de kunsthandel kunt u de werken in volle glorie bewonderen. Hopelijk ziet u wat moois en haalt u 'buiten naar binnen' om eindeloos van te genieten!

Wij zien u graag op de verkooptentoonstelling in Ommen.

Mark Smit

romantiek

Jan Weissenbruch > 1822 - 1880

In de duinen

Olie op paneel 15 x 19 cm,
gesigneerd links onder en gedateerd '66

[Adriana Johanna Haanen](#) > 1814 - 1895

Stilleven met rozen en viooltjes

Olie op paneel 26 x 37.5 cm,
gesigneerd linksonder

Wouterus Verschuur > 1812 - 1874

Stalinterieur met wit paard

Olie op paneel 19.6 x 28 cm,
gesigneerd linksonder

Charles Leickert > 1816 - 1907

Bomschuiten en vissers op het strand

Olie op paneel 26.5 x 36 cm,
gesigneerd rechtsonder

Andreas 'Andries' Schelfhout > 1787 - 1870
Ijsgezicht met houtspokkelaar bij een molen

Olie op paneel 27 x 38 cm,
gesigneerd linksonder

Otto Eerelman > 1839 - 1926

Twee Sint Bernard puppies

Olie op doek 45 x 60.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Literatuur: H.J. Kraaij, *Otto Eerelman 1839 - 1926*
Groninger kunstenaar, Schiedam 2012, afbeelding,
pag. 117, cat. nr. 146.

Conradijn Cunaeus > 1828 - 1895

Paardrijden op het strand

Olie op paneel 51.5 x 70.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Abraham Hulk > 1813 - 1897

Zeilschepen voor de kust

Olie op doek 20.2 x 30.5 cm,
gesigneerd linksonder

Mari ten Kate > 1831 - 1910

Spelende kinderen bij een sloot

Olie op doek 68 x 95 cm,
gesigneerd linksonder

Otto Eerelman > 1839 - 1926

Sint Bernard pup

Olie op doek op schildersboard 24 x 18.7 cm,
gesigneerd linksboven en gedateerd 1914

Willem Koekoek > 1839 - 1895

Hollands straatje in de winter

Olie op paneel 18.6 x 27.6 cm,
gesigneerd rechtsonder

Haagse
SCHOOL

Willem Roelofs > 1822 - 1897

Rivierlandschap met boothuisje

Olie op paneel 28 x 50.4 cm,
gesigneerd linksonder en te dateren omstreeks 1870

Herkomst: Coll. A.H. Bakker, Den Haag.

Literatuur: E. Geudeker en R.J. te Rijdt, *Meesterwerken van de Haagse School - Collectie A.H. Bakker*, Zwolle 2015, afbeelding pag. 143, cat.nr. 71.

Tentoonstelling: Dordrecht, Dordrechts Museum, *Paul Joseph Constantin Gabriël - Colorist van de Haagse School*, 1998.

Paul Joseph Constantin Gabriël > 1828 - 1903

Een molen aan een poldervaart bij Abcoude

Olie op doek 65 x 102 cm,
gesigneerd rechtsonder

Johannes Bosboom > 1817 - 1891

De Grote Kerk in Hattem

Olie op paneel 44 x 36.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel P.A. Scheen, Den Haag.

Literatuur: P.A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1880*, Den Haag 1981, afbeelding nr. 401.

Tentoonstelling: Den Haag, Kunsthandel P.A. Scheen,
Zomertentoonstelling Haagse School, 1971, nr. 8.

Gerhard Arij Ludwig 'Morgenstjerne' Munthe > 1875 - 1927

Schelpenvisser met kar en paard op het strand

Olie op schildersboard 26 x 33.5 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd '23

Willem Roelofs > 1822 - 1897

Koeien aan de trekvliet

Olie op paneel 13 x 21.5 cm,
gesigneerd links onder

Antoon van Welie > 1866 - 1956

Tonny (Jkvr. Antonia J.M. Courbois)

Olie op doek 43 x 30 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd 1908

Literatuur: K. van Lieverloo, *Antoon van Welie De laatste decadente schilder*, Zwolle 2007, afbeelding pag. 128, cat. nr. 146.

Tentoonstelling: Den Haag, Museum Mesdag, *Antoon van Welie*, 21 jun. - 7 sep. 2003; Nijmegen, Museum Het Valkhof, *Antoon van Welie De laatste decadente schilder*, 13 apr. - 12 aug. 2007.

Jan Voerman sr. > 1857 - 1941

Koeien aan de oever van de IJssel

Gouache en pastel op papier 36.5 x 52.5 cm,
gesigneerd rechtsonder met initialen

Herkomst: Coll. Henk van Ulsen, Amsterdam, nr. 12.

Tentoonstelling: Zwolle, Museum De Fundatie, 150
jaar Jan Voerman IJsselschilder, febr.-aug. 2007.

Willem Bastiaan Tholen > 1860 - 1931

Wandelaars op de Witte Brug te Den Haag in de winter

Olie op doek 37.7 x 58.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Literatuur: Mr.Dr. R.S. Bakels, *W.B.Tholen*, 's-Gravenhage 1930, cat.nr. 65, met afbeelding; Ir.G. Knuttel, *W.B. Tholen*, 's-Gravenhage 1955, cat.nr. 32, met afbeelding; T. de Liefde-van Brakel, *Schilderen en wonen op Scheveningen in de Belle Epoque*, Scheveningen 2008, afbeelding pag. 66 en 67.

Tentoonstelling: Scheveningen, Muzee Scheveningen, *Schilderen en wonen op Scheveningen in de Belle Epoque*, 4 jul.-28 sep. 2008; Kampen, Stedelijk Museum, *Winters die waren*, 16 dec. 2017-11 feb. 2018.

Hendrik Johannes Weissenbruch > 1824 - 1903

Zittende vrouw in een zonnige tuin in Barbizon

Olie op schildersboard 21.5 x 16.5 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd 1900
Annotatie linksonder: 'souvenir à M. Barbizon'.

Bernardus Johannes Blommers > 1845 - 1914

Visserskinderen in de branding

Aquarel 37.8 x 55.3 cm,
gesigneerd links onder

Literatuur: A. Groeneveld e.a., *B.J. Blommers (1845-1914)*
De zonnige Haagse School, Zwolle 2016, afbeelding pag. 70.

Tentoonstelling: Katwijk, Katwijks Museum,
B.J. Blommers - De zonnige Haagse School, 12 jul-12 nov. 2016.

Jan Voerman sr. > 1857 - 1941

Roosjes in een pot

Aquarel en gouache 42.5 x 27 cm,
gesigneerd rechtsonder

Simon Willem Maris > 1873 - 1935

Meisje in de duinen

Olie op doek 75 x 41 cm,
gesigneerd linksonder

Gerhard Arij Ludwig 'Morgenstjerne' Munthe > 1875 - 1927

Het uitladen van de visvangst

Olie op doek op schildersboard 40 x 49.5 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd '22

Ijsselschilder

Jan Voerman sr. is het tiende kind uit een groot boerengezin. Zijn artistieke talenten worden al op jonge leeftijd ontdekt en op zijn twaalfde krijgt hij teken- en schilderles. Na zijn opleiding aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten in Amsterdam woont hij een tijdje in het atelier van Jozef Israëls. Tijdens deze Amsterdamse periode maakt hij al veelvuldig uitstapjes naar zijn geboorteplaats Kampen en naar Hattem. Hij schildert er landschappen, in de stijl van de Haagse School.

Na zijn huwelijk met Anna Verkade - de zus van zijn goede vriend en collega Jan Verkade - verhuist het pasgetrouwde stel in 1889 naar Hattem. Het dorp aan de IJssel is in die tijd een geliefde buitenplaats voor kunstenaars. Vanuit zijn woning kijkt Voerman uit over de uiterwaarden van de IJssel. Deze landelijkheid is een immense inspiratiebron voor hem. Hij neemt dan afstand van het impressionisme. Zijn kleurgebruik wordt helderder, zijn vormtaal eenvoudiger.

Vanaf het begin van de twintigste eeuw legt Voerman zich toe op het schilderen van Ijssellandschappen en wordt hij de 'Ijsselschilder' genoemd. Hij blijft tot aan zijn dood in Hattem wonen. In dit stadje is ook het Jan Voerman Museum gevestigd, dat naast een collectie Voerman sr. ook werken heeft van Jan Voerman jr., zijn zoon.

De hier getoonde aquarel *Zomerweelde* is rechtsonder gesigneerd met zijn initialen. Hoewel het weiland wat glooiend is, heeft Voerman hier waarschijnlijk wel een Hollands landschap geschilderd. De lome koeien luieren in het sappig groene gras dat bezaaid is met paardebloemen. Op de achtergrond zien we de vage contouren van een dorp.

Deze aquarel is tentoongesteld in het voorjaar van 1926 op Exposition Hollandaise in het gerenommeerde Musée de Jeu de Paume in Parijs en is afkomstig uit de collectie van Kunsthandel Frans Buffa & zonen. In die tijd een invloedrijke kunsthandel uit de Kalverstraat in Amsterdam met veel internationale contacten en waarmee Voerman vanaf 1883 jarenlang zaken heeft gedaan.

Jan Voerman sr. > 1857 - 1941

Zomerweelde

Aquarel en gouache 23 x 41 cm,
gesigneerd rechtsonder met initialen

Herkomst: Kunsthandel Frans Buffa, Amsterdam.

Tentoonstelling: Parijs, Musée du Jeu de Paume,
Exposition Hollandaise, 10 apr.-31 mei 1926.

Willem Bastiaan Tholen > 1860 - 1931

Zommormorgen, de 'Eudia'

Aquarel 46 x 68 cm,
gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel Huinck&Scherjon, Amsterdam; Coll. A.H. Bakker, Den Haag.

Literatuur: A. de Jong, *Willem Bastiaan Tholen 1860-1931*, Assen 1993, pag. 86-87 en afbeelding pag. 135; P. Thoben en F. Hendriks, *Tussen realisme en impressionisme. Aquarellen van Meesters van De Haagse School*, Eindhoven 2000, pag. 76, cat. nr. 102, afbeelding pag. 48; A. Kwakernaak, *Rondom de Haagse School*, Kunst & Antiek Revue 18, nr. 5, mei-aug. 2001, afbeelding pag. 8; L. Félix-Faure, *Aquarellen in Nederland. Zoeken naar licht*, Bussum 2003, afbeelding pag. 26-27; B. Reesinck, *Schilders van de Nieuwkoopse Plassen*, Noorden 2005, afbeelding pag. 28 en 71; T. de Liefde-van Brakel, *Schilderen en wonen op Scheveningen in de Belle Époque*, Scheveningen 2008, afbeelding pag. 57; E. Geudeker en R.J. te Rijdt, *Meesterwerken van de Haagse School – Collectie A.H. Bakker*, Zwolle 2015, afbeelding pag. 183, cat.nr. 91.

Tentoonstelling: Gouda, Museum het Catharina Gasthuis, *Willem Bastiaan Tholen*, 27 nov. 1993-14 feb. 1994; Assen, Drents Museum, *Willem Bastiaan Tholen*, 23 apr.-5 jun. 1994; Eindhoven, Museum Kempenland, *Tussen realisme en impressionisme. Aquarellen van Meesters van De Haagse School*, 18 nov. 2000-14 jan. 2001; Rijswijk, Museum Rijswijk, *Rondom de Haagse School*, 19 feb.-21 mei 2001.

Jan Voerman sr. > 1857 - 1941

Boterbloemen in een gemberpot

Aquarel en gouache 29.5 x 24.5 cm,
gesigneerd linksboven

Impressionisme

Rob Graafland > 1875 - 1940

Meisje in bloementuin

Pastel 52 x 63.5 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1911

Hendrik 'Henri' Heijligers > 1877 - 1967

Aankomst in het theater

Olie op doek 99 x 74 cm,
gesigneerd linksonder

Annotatie verso op etiket: 'H. Heijligers La Vestiaire'.

George Hendrik Breitner > 1857 - 1923

Gele ridders op verkenning

Olie op paneel 26.5 x 36 cm,
gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel Arti, Den Haag; Kunsthandel C.M. van Gogh, Amsterdam, ca. 1901.

Literatuur: Tent. cat. *G.H. Breitner*, 1901, pag. 12, cat. nr. 73; A. Pit, *George Hendrik Breitner Indrukken en Biographische Aanteekeningen*, Amsterdam 1901, afbeelding pag. 113; O. Maurer en G. Seegers, *Jongkind tot van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, Amersfoort 2007, afbeelding pag. 93, cat. nr. 23.

Tentoonstelling: Amsterdam, Arti et Amicitiae, *Tentoonstelling G.H. Breitner*, nov. 1901 - jan. 1902, nr. 73; Amersfoort, Museum Flehite, *Jongkind tot van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, 21 jan. - 9 apr. 2007; Kortenhoef, Kunst aan de Dijk, *Man en paard, het paard in de moderne kunst*, 29 mei-20 jun. 2010.

Louis Soenius > 1883 - 1956

Strandvertier bij Scheveningen

Olie op doek 50.5 x 70.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Isaac Israëls > 1865 - 1934

Meisje in blauwe jurk

Olie op doek 60.5 x 39.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

August Willem van Voorden > 1881 - 1921

Op een terras aan het water

Olie op doek 48 x 64.5 cm,
gesigneerd links onder

Nicolaas van der Waay > 1855 - 1936

Bijna klaar voor een avond uit

Aquarel en gouache 67 x 47 cm,
gesigneerd rechtsonder

Simon Willem Maris > 1873 - 1935

Jonge vrouw met naaiwerkje

Pastel 61.5 x 49.5 cm,
gesigneerd rechtsonder (twee keer)

Johan Barthold Jongkind > 1819 - 1891

Schaatsvertier bij Overschie

Olie op doek 35 x 46.5 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd 1864

Herkomst: Veiling Parijs, Hôtel Drouot, 11 mrt. 1901;
Galerie Charpentier, Parijs, 1958; part. coll. Frankrijk.

Literatuur: A. Stein, *Jongkind-Peintures*, Parijs 2003,
afbeelding pag. 158, cat. nr. 319.

Herman Bogman > 1890 - 1975

Bessentakken in een glazen vaas

Aquarel 56.5 x 38.3 cm,
gesigneerd rechtsonder

Paul Rink > 1861 - 1903

Haar eerste schilderwerkje

Aquarel en gouache 28 x 41 cm,
gesigneerd rechtsboven

Kees Maks > 1876 - 1967

Vrouw in blauwe jurk staat voor de spiegel

Olie op doek 81 x 70 cm,
gesigneerd rechtsonder

Literatuur: Kunst&Antiek Revue, nr. 4, mrt.-apr. 2003; O. Maurer en G. Seegers, *Jongkind tot van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, Amersfoort 2007, afbeelding pag. 141, cat. nr. 46.

Tentoonstelling: Amersfoort, Museum Flehite, *Jongkind tot van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, 21 jan.-9 apr. 2007.

Ben Vieggers > 1886 - 1947

Gezicht op de Magere Brug in Amsterdam

Olie op doek 50 x 60 cm,
gesigneerd rechtsonder

Ben Vieggers > 1886 - 1947

Kleurrijk bollenveld bij boerderij

Olie op doek 50 x 70 cm,
gesigneerd rechtsonder

Simon Willem Maris > 1873 - 1935

Bloemen plukkende meisjes in de duinen

Olie op doek 46 x 60.5 cm,
gesigneerd linksonder

KLASSIEK

modern

Leo Gestel > 1881 - 1941

Vrouw met blauwe hoed en groene strik

Pastel 83.5 x 51.5 cm,
gesigneerd rechtsonder en te dateren omstreeks 1909

Anton Kristians > 1883 - 1957

In het restaurant

Gemengde techniek op papier 39 x 54 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '12

Jan Sluijters > 1881 - 1957

Stilleven met rozen en korenbloemen

Olie op doek 20.7 x 16.6 cm,
gesigneerd linksboven en te dateren omstreeks 1909

Herkomst: Coll. J.F.S. Esser, Amsterdam.

Literatuur: D. Colen en J. de Raad, *Jan Sluijters, schilder met verve*, Zwolle 1999, afbeelding pag. 120, cat.nr. 133 pag. 194.

Tentoonstelling: Amsterdam, Stedelijk Museum, *Moderne Kunstkring, Internationale tentoonstelling van moderne kunst*, 6 okt.-5 nov. 1911, nr. 132; Amsterdam, Larensche Kunsthandel, *Jan Sluijters*, 2 feb.-29 feb. 1916, nr. 15; Amsterdam, Maatschappij voor Beeldende Kunst, *Schilderijen en Teekeningen van Jan Sluijters*, apr.-mei 1919, nr. 18.

Intense kleuren

Voor Jan Sluijters is het vak van kunstenaar niets anders dan een roeping. De vooruitstrevende en zeer productieve kunstenaar - er zijn meer dan drieduizend werken aan hem toegeschreven - wordt samen met Piet Mondriaan en Leo Gestel gezien als de pionier van het Nederlands modernisme. Als Sluijters op 25-jarige leeftijd de prestigieuze Prix de Rome wint, gaat hij op studiereis naar Italië en Spanje om daar de kunst van klassieken te bestuderen. Ter plekke maakt hij tientallen tekeningen.

Hij doet op die reis ook Parijs aan. Sluijters is gefascineerd door het kunstklimaat in Parijs aan het begin van de twintigste eeuw. Parijs, de zinderende stad waar je als kunstenaar moet zijn. Dáár gebeurt het. Sluijters dompelt zich onder in het Parijse culturele leven en als een spons zuigt hij alle vernieuwingen op die er op dat moment gaande zijn in de Franse lichtstad. Hij ziet er werk van onder meer Van Gogh, Cézanne, Gauguin en ontmoet er een aantal beroemde fauvisten. Vooral de fauvistische landschappen van André Derain en Maurice de Vlaminck maken veel indruk op Sluijters en beïnvloeden zijn stijl. Met name zijn kleurgebruik wordt uitbundig en temperamentvol.

Eenmaal terug in Nederland blijft Sluijters experimenteren met stijl en kleur, maar blijft hij trouw aan het realisme. Vanuit zijn atelier in Amsterdam trekt hij vaak met zijn schildersspullen eropuit. Naar de Zaanstreek bijvoorbeeld, waar hij dit op en top Hollandse tafereel schildert. De diepe, intense kleuren - die werkelijk van het doek spatten - versterken elkaar. Het is een zonovergoten dag, met een prachtig helder licht. Lange tijd was de exacte locatie niet bekend, maar een paar jaar geleden is die met behulp van onder meer bewoners uit de buurt vastgesteld. Aan de hand van foto's en persoonlijke herinneringen weten we nu dat Sluijters op de Westzanerdijk zat toen hij de molen De Tweeling schilderde. In de verte zien we Zaandam opdoemen. Het groene huisje en de brug bestaan vandaag de dag, meer dan honderd jaar na dato, nog steeds.

Jan Sluijters > 1881 - 1957

De Westzanerdijk met molen De Tweeling

Olie op doek 50.5 x 61 cm,
gesigneerd links onder en te dateren 1908/1909

Harrie Kuyten > 1883 - 1952

Gezicht op het Damrak, Amsterdam

Olie op doek 81 x 100 cm,
gesigneerd rechtsonder

Annotatie verso op het spieraam: 'Damrak Harrie Kuyten'.

Herkomst: Coll. Arnout Colnot, Bergen.

Gustave de Smet > 1877 - 1943

Veldboeket in een vaas

Gouache 43 x 30.5 cm,
gesigneerd rechtsonder en te dateren omstreeks 1914

Weelderige waterlelies

Dirk Smorenberg is een autodidact. Hoewel al vroeg duidelijk is dat hij beschikt over een uitzonderlijk kunstzinnig talent, volgt hij – op het dwingende advies van zijn vader – een opleiding bij de marine. In zijn vrije tijd tekent en schildert hij veel en graag, vooral landschappen, havens en zeegezichten. Pas op latere leeftijd, na onder meer positief commentaar van de directeur van de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten, durft Smorenberg het roer om te gooien en zich volledig te wijden aan de kunsten. Eindelijk kan hij zijn passie volgen.

Smorenberg is een groot natuurliefhebber. Ook reist hij regelmatig, zo verblijft hij enige tijd in Zwitserland, Amerika en Engeland. Al deze indrukken komen samen in zijn schilderijen: van typisch Hollandse landschappen met knotwilgen tot besneeuwde bergen in Zwitserland en ruige Engelse klifrotsen.

Het Noord-Hollandse dorp Kortenhoef oefent aan het begin van de twintigste eeuw een grote aantrekkingskracht uit op kunstenaars van de Haagse School. Ook Smorenberg komt graag in deze waterrijke omgeving. Zijn fascinatie voor alles wat groeit en bloeit krijgt een stevige impuls als hij in 1920 naar het nabijgelegen Loosdrecht verhuist. In die tijd een klein dorpje met eenvoudige vissershuisjes. Smorenbergs huis ligt op een fantastische locatie: de achtertuin grenst aan de Loenderveensche Plas en vanuit de voorkant kijkt hij uit op een plas waar waterlelies weelderig groeien. Het liefst stapt hij elke dag in zijn roeibootje om op en rond de Loosdrechtse Plassen inspiratie op te doen. Uit deze periode stammen de sfeervolle werken van waterlelies, waar Smorenberg vooral bekend om staat.

Het hier afgebeelde schilderij, nog in de oorspronkelijke lijst, is daar een prachtig voorbeeld van. Smorenberg documenteert zich als een ware bioloog: bijna tweeduizend studies van verschillende groeistadia van waterlelies maakt hij. Soms is het een eenvoudige schets in zwart-wit, soms een gedetailleerd uitgewerkte tekening. De waterlelie is voor hem een onuitputtelijke bron van inspiratie.

Dirk Smorenberg > 1883 - 1960

Waterlelies in de Loosdrechtse Plassen

Olie op doek 80 x 120 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '21

In originele door de schilder zelf ontworpen en gemaakte lijst.

Jan Voerman jr. > 1890 - 1976

Winterlandschap

Gouache 29.5 x 44.5 cm,
gesigneerd rechtsonder met monogram

Jan Voerman jr. > 1890 -1976

Kastanjes

Olie op doek op schildersboard 15 x 19.5 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '55 linksonder

Leo Gestel > 1881 - 1941

Het land van Montfoort

Olie op doek 51 x 85.5 cm,

gesigneerd linksonder en gedateerd '09

Annotatie verso op spieraam: 'Leo Gestel, Het land van Montfoort, Esser'.

Herkomst: Coll. Dr. J.F.S. Esser, Amsterdam.

Literatuur: M. Jonkman en J. de Raad, *Mondriaan Breitner Sluifjters e.a. De onstuitbare verzamelaar J.F.S. Esser*, Laren 2006, afbeelding pag. 108

Tentoonstelling: Woerden, Stadsmuseum, *Jeugdvrienden Leo Gestel - Cornelis Vreedenburgh*, 2 juli 2016 - 15 januari 2017.

Oscar Blum > 1867 - 1912

**Modieuze vrouw in Purkersdorf stoel
(ontworpen door Koloman Moser (1868-1918))**

Aquarel, pastel en potlood 41 x 30 cm,
gesigneerd linksboven en gedateerd 1907

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Zelfportret met op de achtergrond het Reitdiep

Wasverf op doek 100 x 74 cm,
gesigneerd linksboven en te dateren omstreeks 1925

Verso: De Oude Hortustuin in Groningen
Wasverf op doek 74 x 100 cm

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Zonnig Gronings landschap

Olie op doek 60 x 100 cm,
gesigneerd rechtsonder

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Zonnige dag in Groningen (omgeving Kerklaan)

Gekleurd krijt op papier 45.5 x 55 cm,
met atelierstempel rechtsonder

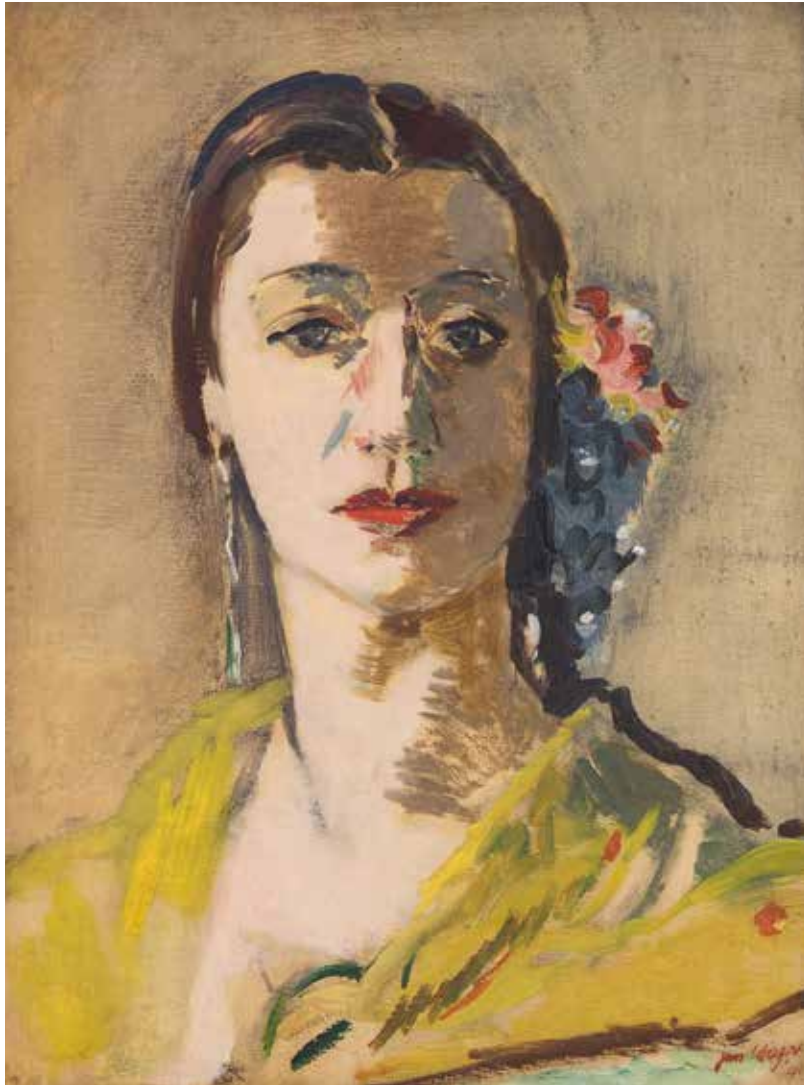

Jan Altink > 1885 - 1971

Zomers gezicht bij het Reitdiep, Groningen

Olie en wasverf op doek 51.5 x 60.5 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '28

Jan Wiegiers > 1893 - 1959

Danseres

Olie op doek 41 x 31 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '41

Herkomst: Kunsthandel Huinck & Scherjon, Amsterdam.

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Weids Gronings landschap met arendploeg

Olie op doek 61 x 90.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Jannes de Vries > 1901 - 1986

Koolzaadveld met boerderij

Olie op doek 80.5 x 90 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '84

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Zonnige dag op het water

Aquarel en gouache 50 x 65.5 cm

Ben Walrecht > 1911 - 1980

Het Schuitendiep in Groningen

Olie op doek 58 x 90 cm,
gesigneerd rechtsonder

Johan Dijkstra > 1896 - 1978

Zomerse landweg bij Wierumerschouw

Aquarel en gouache 39 x 57 cm,
met atelierstempel linksonder

Jan Rijlaarsdam > 1911 - 2007

Kinderen voor het theater

Aquarel en gouache 34 x 26 cm,
gesigneerd rechtsonder

Piet van der Hem > 1885 - 1961

Lezende vrouw met hondje

Aquarel en krijt 37 x 48.5 cm,
gesigneerd rechtsonder

Literatuur: O. Maurer, G. Seegers, *Jongkind tot van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, Amersfoort 2007, afbeelding pag. 145, cat. nr. 47.

Tentoonstelling: Amersfoort, Museum Flehite, *Jongkind tot van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, 21 jan.-9 apr. 2007.

NAOORLOGS

Wim Depts > 1904 - 1988

Zomers terras aan de Middellandse Zee

Olie op doek 60 x 92 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '57

Willem Hussem > 1900 - 1974

Compositie

Olie op doek 80 x 70.5 cm,
te dateren 1960

Literatuur: H. Steenbruggen, *Willem Hussem - Tussen schrift en leegte*, 1994. afbeelding pag. 88, cat.nr. 75.

Tentoonstelling: Den Haag, Gemeentemuseum, *In Den Haag woont een barbaar*, 10 nov. 2001-2 feb. 2002.

Gerrit Benner > 1897 - 1981

Ruiter

Gouache 55 x 74.5 cm,
gesigneerd rechtsonder met monogram

Dit schilderij is verworven via een loterij ten behoeve van de slachtoffers van de Watersnoodramp in 1953.

Frieda Hunziker > 1908 - 1966

Zonder titel

Olie op doek 55 x 95 cm

Annotatie verso: 'Hunziker v. Tuyl v. Serooskerkenweg 9'.

Wim Oepts > 1904 - 1988

Zonnic dorpsstraatje

Olie op doek 35 x 27 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '57

Literatuur: M.L. van Aubel e.a., *Willem Anthonie Oepts, Monografie en oeuvrecatalogus*, Zwolle 2011, afbeelding pag. 180, cat. nr. sk.179.

Kleur en vorm zijn één

Willem Hussem is een kunstenaar die zijn leven lang het experiment niet schuwt. Tijdens zijn carrière heeft hij een interessante ontwikkeling doorgemaakt, waarbij hij continu op zoek is naar vernieuwing. Hij schildert aanvankelijk in een realistische stijl landschappen, portretten en stilleven, maar gaandeweg wordt zijn werk abstracter. Ondanks de verschillende stijlen – zo is hij ook nog een tijd beïnvloed geweest door primitieve kunst, met dank aan Picasso – valt er een rode draad te ontdekken: Hussem streeft naar eenvoud en helderheid.

In 1960 is Hussem de Nederlandse vertegenwoordiging op de twintigste Biënnale van Venetië. Hij is behalve beeldend kunstenaar ook dichter, en in 1961 publiceert hij zijn eerste dichtbundel. Hussems voortdurende zoektocht naar nieuwe vormen, nieuwe werkelijkheden kristalliseert zich in de jaren zestig in zijn expressief constructivistische schilderijen. Hoewel de werken abstract zijn, is de werkelijkheid wel degelijk een belangrijke inspiratiebron voor Hussem. 'Alles wat ik waarneem, zet me tot denken aan,' heeft hij eens gezegd. Met geometrische vormen als cirkels, ovals en ellipsen, en met rechthoeken en gebogen lijnen creëert hij zijn eigen nieuwe realiteit. Kleur en vorm zijn daarbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. In een interview met schrijver Wim Hazeu in 1966 zegt Hussem: 'Er is geen vorm zonder kleur, en geen kleur zonder vorm. Kleur zonder vorm is domweg verf. Kleur komt tot vorm wanneer ze in verhouding met elkaar worden gebracht.'

Het hier getoonde *Compositie in blauw* – een reusachtig olieverfschilderij van maar liefst 135 bij 200 cm – heeft Hussem geschilderd in de voor hem succesvolle en uiterst productieve jaren zestig. Het ritme van de vormen, de verhoudingen tussen de lijnen en de kleuren maken dit abstracte werk tot een uitgebalanceerd geheel. Aan het einde van zijn leven worden zijn schilderijen steeds abstracter. Drie jaar na zijn overlijden wijdt museum Boijmans van Beuningen een grote overzichtstentoonstelling aan zijn werk.

Willem Hussem > 1900 - 1974

Compositie blauw

Olie op doek 135 x 200 cm,
gesigneerd linksonder met initialen en gedateerd '64.

Literatuur: H. Steenbruggen, *Willem Hussem - Tussen schrift en leegte*, 1994, afbeelding pag. 104, cat.nr. 91.

Anton Rooskens > 1906 - 1976

Rivello

Olie op papier 47.7 x 33.7 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd '73
Annotatie middenrechts: 'Rivello'.

Herkomst: Galleri Stora Kovik, Gustavsberg, Zweden.

Karel Appel > 1921 - 2006

Twee figuren

Olie op doek 30 x 40 cm,
gesigneerd middenonder en te dateren 1977

Herkomst: Art Centre Paleispromenade, Den Haag (inv.nr. 80055).

Schildersbeest

'Ik rotzooi maar wat an.' Het is misschien wel de beroemdste uitspraak uit de Nederlandse geschiedenis van de moderne kunst. Karel Appel zei het in een interview naar aanleiding van de spraakmakende documentaire die Jan Vrijman in 1961 van hem maakte. De Amsterdamse kapperszoon Appel wordt erin geportretteerd als een wild schildersbeest, een imago dat zijn leven lang aan hem blijft kleven.

Appel is in 1948 nauw betrokken bij de oprichting van Cobra, genoemd naar de drie steden waar de kunstenaars, dichters en schrijvers vandaan kwamen: Kopenhagen, Brussel en Amsterdam. Hoewel Cobra als beweging slechts kort heeft bestaan – in 1951 heft de groep zich met een afscheidstentoonstelling in Luik op – dreunt de invloed van Cobra op andere Europese kunstenaars nog lang na. Appel is een van de succesvolste Cobra-kunstenaars. Zijn leven lang schuwt hij het experiment niet. Behalve schilder, is Karel Appel ook beeldhouwer en dichter.

Met open blik bekijkt en bewondert hij primitieve kunst, outsider kunst en kindertekeningen. Hij is geraakt door de onbevangenheid van kinderen. Appel schildert expressief en onstuimig, maar dat betekent niet - in weerwil van zijn illustere uitspraak - dat hij zomaar wat doet. Want hoewel Appel nog steeds voor velen synoniem staat voor het smijten met verf, zijn zijn schilderijen weldoordachte composities met heldere lijnen en uitbundige kleuren. En al oogt het expressionistische werk abstract, er zijn altijd figuratieve elementen aanwezig. Vaak van vogels, dieren of, zoals op het hier getoonde werk Twee meisjes, van vrouwen.

Deze gouache met pastel en olieverf op papier toont de expressieve kracht van Appel; het wit versterkt de rest van de kleuren. Opmerkelijk genoeg duurt het vrij lang voor hij in eigen land gewaardeerd wordt. Pas in 1968 krijgt hij zijn eerste solotentoonstelling in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Maar dan woont Appel al lang niet meer in het in zijn ogen benepen Nederland. In Parijs voelt hij zich in meer thuis. Later heeft hij ateliers in onder meer Monaco, New York en op het Toscaanse platteland. Karel Appel overlijdt in 2006 in Zürich en wordt begraven op het beroemde kerkhof Père-Lachaise in Parijs.

Karel Appel > 1921 - 2006

Twee meisjes

Olie, gouache en pastel op papier 56.5 x 76 cm,
gesigneerd middenonder en gedateerd '60
Annotatie verso: 'two young girls'.

Eugène Brands > 1913 - 2002

Landschap

Gouache 29.5 x 32.5 cm,
gesigneerd rechtsonder en gedateerd '67
Annotatie verso: 'brands landschap (gouache) 1967'.

Lucebert > 1924 - 1994

Compositie

Acryl en waskrijt op papier op doek 57 x 92 cm,
gesigneerd linksonder en gedateerd 72.11

Eugène Brands > 1913 - 2002

Compositie met primaire kleuren

Gouache 40 x 50.5 cm,

gesigneerd linksonder met initialen

Annotatie verso: 'composition avec noir régissant (gouache) 1991 Brands'

JCJ Vanderheyden > 1928 - 2012

Veertig plus drie

Olie op doek 20.2 x 18.2 cm,
gesigneerd verso

Annotatie verso op spieraam: 'JCJ Vanderheyden Veertig plus drie.'

Herkomst: Part. coll. Nederland.

Willem van Althuis > 1926 - 2005

Horizon

Olie op doek 30 x 35 cm,
gesigneerd verso met initialen en genummerd 813

Herkomst: Part. coll. Nederland.

Armando > 1929

Rood

Olie op doek 120 x 120 cm,
gesigneerd en gedateerd 27-12-05 verso

Herkomst: Galerie Rob de Vries, Haarlem.

Marc Mulders > 1958

Lelies

Olie op doek 60 x 50.5 cm,
gesigneerd en gedateerd juni '94 verso

Robert Zandvliet > 1970

Zonder titel

Tempera op doek 50 x 75 cm,
gesigneerd en gedateerd 2002 verso
Annotatie verso: 'W #2002/8'.

Herkomst: Galerie Nachst St. Stephen, Rosemarie Schwarzwaldler Wenen, 2004.

INDEX

Althuis, W. van	92	Lucebert	89
Altink, J.	67	Maks, C.J.	46
Appel, K.	85, 87	Maris, S.W.	28, 42, 49
Armando	93	Mulders, M.	94
Benner, G.	79	Munthe, G.A.L.	20, 29
Blommers, B.J.	26	Oepts, W.	77, 81
Bluhm, O.	63	Rink, P.	45
Bogman, H.	44	Rijlaarsdam, J.	74
Bosboom, J.	19	Roelofs, W.	17, 21
Brands, E.A.M.	88, 90	Rooskens, A.	84
Breitner, G.H.	37	Schelfhout, A.	9
Cunaeus, C.	11	Sluijters, J.C.B.	53, 55
Dijkstra, J.	64, 65, 66, 69, 71, 73	Smet, G. de	57
Eerelman, O.	10, 14	Smorenberg, D.	59
Gabriël, P.J.C.	18	Soonius, L.	38
Gestel, L.	51, 62	Tholen, W.B.	24, 32
Graafland, R.	35	VanderHeyden, JCJ	91
Haanen, A.J.	6	Verschuur, W.	7
Heijligers, H.	36	Viegers, B.P.	47, 48
Hem, P. van der	75	Voerman, J. jr	60, 61
Hulk, A.	12	Voerman, J. sr	23, 27, 31, 33
Hunziker, F.	80	Voorden, A. van	40
Hussem, W.	78, 83	Vries, J. de	70
Israels, I.	39	Waay, N. van der	41
Jongkind, J.B.	43	Walrecht, B.H.D.	72
Kate, J.M.H. ten	13	Weissenbruch, H.J.	25
Koekkoek, W.	15	Weissenbruch, J.	5
Kristians, A.	52	Welie, A. van	22
Kuyten, H.	56	Wiegers, J.	68
Leickert, C.H.J.	8	Zandvliet, R.	95

COLOFON

Samenstelling | Anna Smit-Loor
Kunsthistorisch onderzoek | Arie Bakker
Teksten | Ellen Leijser
Vormgeving | Frank de Wit

Portretfoto | Hans Westerink, Zwolle
Fotografie & lithografie | Benno Slijkhuis
(Wilco Art Books, Amersfoort)
Druk | Wilco Art Books, Amersfoort

Markt 5 | 7731 DB Ommen

T 0529 - 469 280

WWW.MARKSMIT.NL

